

Lapsen muistoja Liperin kirkonkylältä 1950 - 1960 -luvuilta

Uimalaitos

Nykyinen Rantamakasiinin alue oli meidän lasten kesäelämän tärkeä paikka. Makasiini oli tuolloin osuuskaupan varasto ja se oli osittain veden päällä kivisten pilarien varassa. Makasiinin vieressä oli uimalaitos nykyisen venelaiturin kohdalla, meijerin rantaa vastapäätä. Makasiinin edestä vei lyhyt polku alas laiturille.

Vasemmalla oli ensin naisten pukukoppi, sitten pieni lukittu varasto ja sen jälkeen miesten pukukoppi. Laituri jatkui meijerin rantaa kohti ja sen päässä oli hyppytorni kaksine tasoineen, kolmen metrin korkeudella "kolkki" ja kuuden metrin korkeudella "kuukki". Laiturin päässä ja kolkissa oli hyppylauta, ponnistuslauta eli ponnari.

Rohkeasti sieltä hypittiin ja voi sitä onnetonta, joka teki pää edellä hypätessään mahalaskun, se teki kipeää. Minä en ikinä uskaltanut hypätä pää edellä, mutta jalat edellä ja nenää puristaen kuukistakin alas tulin.

Laiturista maantien suuntaan jonkun matkan päässä oli toinen laiturin, muistaakseni sitä sanottiin keskilaituriksi. Nykyisessä uima-altaassa se vastaisi ehkä toista päätyä, ja sille laiturille pääsi kyljessä olevia tikkaita pitkin.

Monena kesänä olin uimakoulussa, jota pidettiin laiturin viereisellä hiekkarannalla. Yleensä uimakoulu alkoi kesäloman alkupäivinä. Vesi oli silloin vielä aika kylmää ja kun meillä koululaisilla alkoivat huulet sinertää ja hampaat kalista, siirryttiin mäen päälle nykyiselle pysäköintipaikalle lämmittelemään liikkumalla. Peleistä muistan polttopallon, tervapadan, kuka pelkää mustaa miestä ja laululeikin, joka alkoi: truu, truu, kello löi jo kakstoista, keisari seisoo palatsissaan...Isommat, jo uimataitoiset lapset ja nuoret, suorittivat uimakoulun yhteydessä merkkejä, oli kandidaatti, maisteri ja priimusmaisteri ja suoritukset palkittiin merkillä ja kunniakirjalla. Kankainen pyöreä merkki kiinnitettiin uima-asuun. Uimakoulu päättyi juhlaan, jolla oli hieno nimi: promotio.

Uimaranta antoi lapselle monta tilaisuutta osoittaa itselleen ja tietysti toisillekin, ettei ole enää ihan pikkulapsi. Uimataito tietysti ensin, sitten uinti keskilaiturille. Vieläkin muistan tunteen, kun ensimmäisen kerran uin meijerin laiturille! Taidon ja voimien kasvaessa saattoi käydä vaikka kiertämässä lähimmän reimarin. Hyppytorni oli tietysti näytön paikka ylitse muiden. Kaikkein rohkeimmat isot pojat hyppäsivät pää edellä kuukin kaiteelta, minun hyppyni olivat paljon vaatimattomampia.

Oman erityisen lisänsä uimiseen antoivat lahden pohjukassa oleva pumppaamo ja vastarannalla meijeri. Pumppaamo työnsi välillä lahteen savenharmaata vettä ja iltapäivällä meijeri lisäsi sekoitukseen valkeat pesuvedensä. Ei sitä muistaakseni juuri kummeksittu, tiedettiin, mistä oli kysymys, eikä tainnut kenellekään pahempia seurauksia siitä tulla.

Lämpimänä päivänä uimarannassa oli usein iso katras eri-ikäisiä lapsia enkä muista, että mitään vakavampaa olisi kenellekään sattunut. Isommat vahtivat pienempiä ja jos joku

hölmöili, sai kyllä pian isommilta kurinpalautuksen. Kerran muistan jonkun tiedonhaluisen pojan hiipineen naisten pukukopin lattian alle, lautojen raoista toivoi jotain erityistä näkevänsä. Pari isompaa tyttöä ponkaisi sinne hänen peräänsä ja roikotti pojan pukukoppiin, että näkisi paremmin. Mahtoi tuo valistus painua pojan mieleen.

Nykyisen pysäköintialueen paikalla leiriytyi joskus romaneja, joita tuolloin kesäisin liikkui hevuskärreillä. He uittivat illalla hevosiaan uimarannassa ja me lapset uskoimme, että hevosista tulee uimaveteen jouhimatoja, jotka menevät uimarin ihon alle. Ja tuon ajan tyyliin lapsia peloteltiin olemaan kiltisti tai muuten "mustalaiset vievät mukkaansa". Muistan myös, että samaisella aukiolla oli joskus myös kiertävän tinurin "vastaanotto" ja minut lähetettiin asialle kuparipannun kanssa.

Riitta Tiihonen